

A szerkesztő iakása:

Susak - Glavan ház.

Előfizetési ár - Associazione:

Egy évre . . . . . Per 1 anno 6.— fr
Félévre . . . . . 6 mesi 3.—
Negyedévre . . . . . 3 „ 1.50
óra . . . . . 2 „ 1.—
Külföldre 1 évre . . . Per l'estero 8.—

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyiltterek:

Főlvétetnek árszabály szerint Battara P. könyvnyomdájában vagy a kiadóhivatásban, Susak Glavanház, továbbá Goldberger A. V. Scherz Gyula, Ekstein Bernát, Fischer A. hirdetési irodájában Budapest, Váci utca, Oppelik Bnél, Bécs, Stubenbastei N. 2

Inserzioni ed articoli comunicati si assumono nell'ufficio di spedizione in Fiume Tipografia Battara.

1892 július 24

Megjelenik minden vasárnap

24 Luglio 1892

Lukács Béla és Fiume.

Ritka ügy fejlődését kísérte Fiume oly élénk érdeklődése, oly jogosult kíváncsisággal mint annak a nevezetes kérdésnek a megoldását hogy ki legyen a magyar kereskedelmi miniszteri székben Baross Gábor utóda. Szent István birodalmában nincs egy talpalatnyi föld sem, a melynek legfontosabb létérdekeivel annyira össze volna forrva e miniszteri szék helyes betöltésének kérdése, mint épen, a magyar koronához csatolt külön testnek az egyedüli magyar kikötő: Fiume.

Fiumének ez az érdeke nem pusztán az önző ügy nevezett „lokal patriotismus“-ból fakad, hanem ez az érdek azonos Magyarország közgazdasági fejlődésének legnagyobb problémájával: a magyar kiviteli kereskedelemnek virágzó jövőjével. — Fiume szebb jövője s a magyar kiviteli kereskedelem fellendülése azonos értelmi fogalmak.

Ha a magyar közgazdasági érdekeket természetesen mélyen érintő kérdést fog mindenkor képezni az, hogy ki ül Magyarország kereskedelmi miniszteri székében, e kérdés jelentőségét most hatványozta az a formulázás, hogy ki lesz épen Baross Gábor utóda.

Baross Gábor elhunyt a nagy csapás a magyar hazára, e csapás

pás ónsúlya Fiuméra nehezedik. Még-annyi sok a tenni való, még annysok s még oly hatalmas az ellenség, hogy igazán a mikor a munkának, a harcznak közepete kidülni láttuk Fiume érdekeinek hatalmas bajnokát, beborultnak tünt fel előttünk Fiume jövőjének eddig mosolygó kék ege.

A borus fellegetek most törte át az első derűs napsugár: az a hír, hogy Lukács Béla lesz az új kereskedelmi miniszter.

Oroszország keleti politikájának az orosz érdekeket legjobban fel fogó tanait Nagy Péter csár végrendeletének neveztek el. A magyar közgazdasági politikának rendkívül terjedelmes mezején Baross Gábor annyi sok nagy alkotásnak alapját vetette meg, annyi sok kérdésben szabta meg a helyes irányt, hogy az öntudatos, az igaz magyar közgazdasági politika tanai a Baross Gábor végrendelete nevet fogják nyerni.

Baross Gábor végrendeletének lehet e alkalmasabb, lehet e kitünőbb végrehajtója mint épen Lukács Béla az eddigi kereskedelmi miniszteri államtitkár?

Lukács Béla igazán jobb keze volt Barossnak. Baross őt tüntette ki azzal hogy első munkatársául fogadta nagy missiojában: Magyarország közgazdasági felvirágoztatásában. — Lukács Béla munkaköre eddig is az volt, hogy testet adjon Baross ígéinek Baross

Gábor végrendeletének lehetőleg jobb végrehajtója?

Baross Gábor munkáinak, érdemeinek részese ő, Baross Gábor szellemébe, intenczióiba nálánál jobban beavatva senki sem lehet, hiszen mindaz a mit Baross Gábor alkotása néven ismerünk, egyszerűs mind a Lukács Béla alkotása is kettejük érdemeinek osztályozása épen olyan mint a mikor arról van szó hogy kire hasonlít jobban a gyermek apjára e vagy anyjára?

Fiume nevében örömmel telt szívvel üdvözljük a kereskedelmi széken Lukács Bélát.

Nem hordunk vizet tengerbe, nem soroljuk fel mi mindent vár és remél az új kereskedelmi minisztertől Fiume, tehát a magyar kiviteli kereskedelem. Nem figyelmeztetjük a dogy építés terén teendőkre, nem a magyar államháji zási vállalatának az „Adria“-nak további istápolására, új hajózási vonalak létesítésére, az államilag szubvenzionált kisebb hajózási vállalatok eddiginél szigorubb ellenőrzésére a külkereskedelmi képviselteknek a kereskedelmi muzeum főkjai utján való fejlesztésére. — Lukács Bélát szükségteien arra figyelmeztetni, hogy a magyar kikötővárosba fektetett milliókat miképp gyümölcsöztesse a hazu javára.

Lukács Béla Fiume érdekében most annál üdvösebben, annál sikeresebben működhetik, mert Fiume kor-

mányzói székében Batthyány Lajos gróf személyében most oly férfiu ül, kit nem csak Fiume de az egész ország rokonszenvesen üdvözölt e tisztében s a kinek áldásos működése iránt általános a bizalom. Fiume érdekeitől áthatott kormányzó s Fiume érdekeitől lelkesített kereskedelmi miniszter társuk elönkbe Fiume szebb jövőjének ragyogó képét.

Üdvözljük Lukács Bélát a kereskedelmi miniszteri székben mint Baross Gábor végrendeletének leghivatottabb végrehajtóját.

Az állami tanintézetek 1891-92 évben.

III.

A fiumei m. kir. áll. elemi és polgári fiúiskola és a hozzá kapcsolt ipartanfolyamok igazgatója Donáth Imre, az intézet 1891-92 évi értesítőjét „Az iskolai reformok és a mi intézetünk“ című közleményével nyitja meg. E közlemény az egységes középtiskola kérdésének megvitatása tárgyában f. évi február hóban a vallás és közoktatásügyi miniszteriumban tartott értekezlet határozmányainak elősorolása után, a polgáriskolai intézmény kellő ismertetését tárgyalja. Részletes felvilágosítással szolgál a szülőknek a polgári fiúiskola szervezete, és hivataláról, s elősorolja, hogy ez intézetben ugyanazon tantárgyak taníttatnak, mint a melyek a réál és gymnasium négy alsó osztályában a latin nyelv kivételével s így legkevesebb sem téveszthető össze az elemi iskolával. A polgári iskola 4 osztályát végzett tanuló, ha a latin nyelvben vizsgálatot tesz átléphet a reáliskola megfelelő osztályába

Adalékok Fiume néprajzához.

VI.

VI. Népdalok.

Ha fiumei népdal ezimen csak azon népies eredetű dalokat volna szabad említenünk, melyekről határozottan kimutatható, hogy Fiumében keletkeztek, akkor e kérdéssel nagyon könnyen végezhethénk.

Ha azonban — és méltán — fiumei népdaloknak nevezhetjük mindazon népies eredetű dalokat, melyeket minden sartorella és tabacchina naphosszat, fiumei dialektusban dúdol s melyeket az óvárosi gyerekek utzahosszat, vagy a *fachinók* (tengerparti málhahordók) bármelyike a korcsmában torkaszakadtából harsogtat: akkor már egész tekintélyes gyűjteménnyel számolhatunk be.

A népdal vagy vidéken, egész nyelvtérületen szokott elterjedni, mint a hogy a tiszántuli, vagy a jársági dalok Dunántúl is gyökeret vernek, épúgy honosodik meg a trieszti, velencei vagy nápolyi virágzó népköltészet egy-egy gyöngye Fiumében is.

Néha olaszországi utcai énekes vetődik a városba. Megáll a nagyobb tereken és gitárát pengetve, elénekel valamely új nótát elejétől végig strófáról-strófára. Azután körülhordja a nyomtatott szöveget a figyelő hallgatók közt, kik 1—2 krajczáron megszerzik az elénekelte nótá szövegét s hamarosan divatba is hozzák.

Az ily dalok gyakran műköltők alkotásai olyanokéi azonban, kik a nép szája ízét és nyelvét jól ismerve, rendszeren a nép számára írják. Olaszországban rendkívül gazdag az egyes dialektusok irodalma; de Triesztben is szépen halad a népies irány, sőt nálunk Fiumében is találkozunk már művelői.

A következőkben, a hol lehetséges mindenütt rá fogunk mutatni az egyes népdalok eredetére vagy forrására.

1. Kőrösi lány.
Alol dete cheris là
(Mind à chere si là)
Ioi, ioi, ioi,
Capus i fasoj!)
Slana riba
I palenta
To je sve dobro

1) Elhorvátosított olasz sor.
2) Horvát.

(Érteimében két magyar sor: a „Kőrösi lány“ két első sora
Jaj, jaj, jaj!
Káposzta meg bab,
Bakalával
Polentával
Élünk mindennap.

A dal, ezen alakban, nemcsak Fiumében, hanem egész Horvátországban is járatos.

2. Éljen Fiume.

Az „Ethnographia“ (III. 1. száma 40 l.) Sforzina nyomán közli a „Viva Fiume“ kezdetű hazafias dalt; itt még két változatát óhajtom ismertetni; az A) betű alatt közölt szöveg minden valószínűség szerint műdal. Az ötvenes években, az abszolutismus korszakában énekeltek, mikor a horvátok vetették meg lábukat Fiumében. A B)-vel jelzett váriáson azonban már a nép humorának nyoma látható. Megjegyzem még, hogy e nótát a *Somucambulának* „In Elvezia non v'ha rosa“ kezdetű dala melódtájára énekelik.

A).

Viva Fiume un bel pajese,
Che inamora, azende el core!
[Viva l'animo cortese
D'ogni singulo fiuman.]

Le discordie e i jorni amari
Alontana Idio da noi
[E ritorna coi Majari
La primiera libertà.]

B).

Viva Fiume un bel pajese
Dove cresce le zerie se í
[E ia bela ungarese
Sarà sempre el mio tesor,]

Ma cossa fosse de sta Fiume
Se no fosser i majari?
[Se podria su quatro cari
Trasportare la zità.]

A).

É'jen igézó, lelkesitő
Fiuménk és dús határa!
Éljen a minket diszitő
Nemös érzés, igaz hála!

Visszavonással, zord napokkal
Nem sujt többé Isten nálunk
[Visszatér a magyarokkal
Előbbi szép szabadságunk.]

B).

Piroslik már a cseresznye
Fiumei szép határon,
[Az a csinos, magyar kis lány
Lesz a rozsám mindenáron.]

fővételű vizsga alapján. Végül még kiemeli e közleményben, hogy az elemi osztályokban a tanuló saját anyanyelvének gyakorlása mellett, az államhivatalos nyelvét, a magyart is elsajátítja; mert míg a tanulók az ismertetés alkalmával folyton használt olasz anyanyelven bevégzik az előírt tananyagot, addig a begyakorlásnál egész könnyen megtanulják a magyar nyelvet.

Az intézet négy elemi és hat polgári osztályon kívül két ipartanfolyammal is bír s a tantestület Donáth Imre igazgató vezetésével 16 tanár és tanítóból áll. Az intézetbe az évben összesen 292 növendék vétetett föl, vagyis 53-val több mint a múlt évben; ebből 239 növendék az elemi, — 53 pedig a polgári osztályokra esik. Az intézet fennállása 1876 óta beiratott összesen 2648 tanuló és pedig 2275 tanuló az elemi és 373 tanuló a polgári osztályokba.

Trieszt déligyümölcs kereskedelme.

A trieszti „Il Mattino“ lap már több ízben panaszkodott, hogy Fiume lassankint egészen magához huzza Trieszt déligyümölcskereskedését s az ottani kereskedelmi körök egészen tetlenül állanak e visszaszállással szemben. Legutóbbi számban is idézi, hogy nem mulasztotta el egy alkalommal sem reá mutatni a veszélyre mely a gyarmatára különösen a déli gyümölcs kereskedésnek Fiume felé terelődésével a trieszti piacot érheti különösen mióta az „Adria“ magy. kir. tengerhajózási társaság a magyar kormány intézkedése folytán Fiume és a szicíliai kikötők között rendszeres gőzhajózási összeköttetést létesített, mely körülmeny, tekintettel a magyar államvasutak vonalain érvényben lévő olcsóbb viteldíjakra előbb utóbb elő idézte volna annak lehetőségét, hogy Trieszt déligyümölcs forgalma s különösen Magyarország felé irányított forgalma teljesen Fiume felé terelődne. Most azonban, mint a jelzett lap értesül, a déli vasut magáévá tette ez ügyet s oly kedvezményt engedélyez mely a déli gyümölcs forgalmának elterelését meggátolja. A déli vasut igazgatósága ugyanis a trieszti és közbe eső állomások vezetőségének elrendelte, hogy a Triesztben feladott és Budapestre irányított déligyümölcs küldeményeknek, melyek Triesztből az esti vonattal utba indítatnak nem mint az előtt 3—4 nap alatt, de legkésőbb másodnap reggel tehát 32 óra alatt rendeltetési helyére kell jutniok. Felhívjuk a fumei déligyümölcs kereskedők figyelmét e körülményre, és ajánljuk, hogy mielőtt a déligyümölcs forgalma kezdetét venné, ami már körülbelül két hónap mulva történik, igyekezzenek a belföldön mentül több kötésekert létesíteni; a magyar államvasut igazgatóságát

Mi is lenne Fiumébül Magyar testvéreink nélkül? Négy szekéren Ipricsomba Elmehetnének mindenestül.

3. Hogyha engem akarsz látni.

E szép olasz dalt két évvel ezelőtt kapták fel Fiumében. A strófákban, a rímek elhelyezése tekintetében nem törekedtem egyöntetűsége, mert az olasz eredetiben sincs e tekintetben következetesség. A földolog, a mire ügyeltem, a szabatos fordítás s az énekelhetőség. Zenéjét *Kubicsek Albert* tanár jegyezte fel,

Se ti brami di vedermi,
Fa la ronda al mio castello,
Poi ti donerò l'anelo,
El anelo de l'amor-
[Senza di te, mio bel tesoro,
Non posso vivere, no, no!]

Se la mamma te domanda:
„Chi t'ha dato 'sto fioreto?“
„Me l'ha dato el signoreto
Che fazea l'amor con me.“
[Senza di te, mio bel tesoro,
Non posso vivere, no, no!]

bizonyítván nem fogja megvonni egy hasonló rendelet kiadását, haaz a foigalom érdekében csakugyan szükségesnek bizonyul.

Helyi és különféle hírek.

Előléptetések. A m. kir. tengerészeti hatóság elnöke Duimich Artur I. osztályú révbiztost III. osztályú révkapitánnyá; Cernkovich Cyörgy II. osztályú révbiztost I. osztályú révbiztossá és Thian Lukács III. osztályú révbiztost II. osztályú révbiztossá léptett elő.

Baross Gebor fakikötő Fiumében. A nagynevű vasminiszter emléke a kikötővárosban is meglesz örökítve. A kereskedelmi miniszter ugyanis e hó elején elrendelte, hogy a Fiumara csatorna torlatánál építés alatt álló új fakikötő, mely szintén a boldogult miniszternek egyik nagyszabású intézkedése „Baross Gábor fakikötő“-nek neveztesse el.

Szerenád. A helyben székelő 79. sz. Jellačić ezred zenekara az ezred távozására alkalmából, kedden este búcsú szerenád-tartott. A zenekar, indulók és népdalokat játszva nagyszámú közönség kíséretében bejárta a város főbb utcáit és tereit. Susakra nem ment át a zenekar amint az jelezve volt, a mi a susaki zenekedvelő közönségre nem a legjobb benyomást tette.

A 79. sz. Jellačić ezred I. és III-ik zászlóaljja, mely városunknak helyőrségét képezi, szerdán reggel 7 órakor a királyvárosi vonalon — különvonattal — a nagyhadgyakorlatokra Károlyvárosba utazott. A vasuti állomáson a rávozó katonaság üdvözlésére több tengerésztszif és Junga honv. főhadnagy jelentek meg.

Szász vendégek Fiumében. Tegnapelőtt este a szentpéteri gyorsvonattal, több száz iparos és kereskedő, számszerint mintegy százán, városunkba érkeztek. A vendégek a város nevezetességeinek megtekintése után, Abbaziába és a szomszédos kikötőkhöz rándultak, honnan visszatérve másnap tova folytatták utjukat Horvátország felé.

Gyász. Kvassói és brogyány Kvassay Natália urhölgy, özv. Kvassay Ferenczné urnó nagy műveltségű leánya, Kvassay Eda cs. és kir. kamarás s miniszteri osztálytanácsos nővére: e hó 18. án Gödöllőn elhunyt. A megboldogultat Budapestben a kerepasuti temetőben levő családi sírboltba, a gyászoló család és nagyszámú közönség jelenlétében helyezték örök nyugalomra.

A fumei német konzulatus ügyeinek vezetése a konzul tavollétében két hónapra Dcharde Bernát németo szági kereskedőre bízott.

„Te go deto tante volte,“
Che non vojo fior' in testa,
Nè de jorno, nè de festa,
Nè de jorno de lavor!“
Senza di te . . .
stb.

Hogyha engem akarsz látni,
Ablakom alatt kell járni.
Gyűrűt adok, ha tudsz várni,
A szerelem gyűrűjét.
[Te nélkülöd drága kincsem,
Nem kell nekem az élet sem!]

Ha ed's anyád haragszik rád;
„Kitűl kaptad a virágot?“
„Urfi adta a virágot,
A ki szeretőmmé lett.“
[Te nélkülöd drága kincsem,
Nem kell nekem az élet sem!]

„Megmondtam már számtalanszor,
Nem kell virág a fejdre
Nem kell mára, sem ünnepre,
Se kőznapra, sohasem!“
[Te nélkülöd . . .
stb.

*) V. ö. Ethnol. Mitt. a. Tngarn II. 191. I.

Eljegyzés. — Tuchtan A. József ker. tengerész kapitány az Adriánál f. hó 21-én jegyet váltott Walluschnig Antal városi képviselő leányával Italia kisasszonnyal.

A fumei m. kir. tengerészeti tano-dában az 1891—92-iki tanév végén 25 tanuló volt beiratkozva, azaz 9 - el több, mint az előző tanévben. A tanulók közül a harmadik osztályt 5-en látogatták, a kik a zárvizsgálatot valamennyien jó eredménnyel állották ki.

Fiume város és kerülete hitfelekezeti létszámának kimutatása. Dr. Vargha Gyula „A hitfelekezetek viszonya hazánkban“ cím alatt érdekes adatokat tár elénk a Magyar korona országai hitfelekezeti viszonyairól. Ez adatokból kitétnik, hogy Fiume város és kerületének 29494 lakossága hitfelekezetek szerint a következőképp oszlik meg:

Rom. kath. 28483; görögkath. 13; görögkeleti 143; ágostai evang. 225; helvét evang. 98; unitárius 1; zsidó 489 és egyéb vallású 40

Uj éjjelap Fiumében. Brehmer lap-szerkesztő „Brehmer's Lustige Blätter“ cím alatt német nyelven szerkesztett s hetenkint egyszer megjelenő képes éjjelap-ot adott ki.

A lap a susaki nyomdában készül s egy szám ára 10 kr.

Anfiteatro Fenice. Drago Ferencz jó hírnevű olasz színtársulata, az „Anfiteatro Fenice“-ben a jövő hó elsején kezd meg előadásait.

A m. kir. államvasutak fumei uj palotáinak átadása. A m. kir. államvasutak igazgatósága, a fumei áll. vasuti tisztviselők részére a „Deak“ uton a vasuti indóház keleti és nyugoti oldalán, két palota szerit lakóházat építtetett, mely 24 lakónak ad kényelmes lakóhelyet. Az uj lakóházak, a legcélszerűbb beosztással, gázvilágítással vízvezetékekkel és az újabb kori igényeknek megfelelő izléses kivitellel immár teljesen elkészültek, s a illető vállalkozók részéről e hó 20-án át adattak. Az uj lakóházak egyikének földszinti helyiségében a forgalmi főnökség lesz elhelyezve, míg a többi részekben a fumei áll. vasutak családos hivatalnokai kapnak szállást.

Az „Aurora“ korvett hajó a Columbus ünnepélyen. A Columbus emléknap f. évi augusztus 2—4 napjain fog Palos kikötőben megtartatni, mely alkalommal az összes nemzetek küldnek egy-egy hadihajót a pálosi kikötőbe. Az osztrák-magyar monarchia részéről, mint értesülünk az „Aurora“ korvett hajó lett kirendelve, mely amerikai utjából e hó 15-én Lissabonba érkezett.

Kirándulások. A magy. horv. gőz hajózási társaság „Senj“ gőzöse 1/2 3 órakor indul Abbazia Ika, Lovranába; „Vinodolac“ 3 órakor Buccariba Portoréba; Abbazia 3 órakor Abbaziába és Velebit 1/3 3 órakor Malinscába. Menetérti jegyek 60 kr.

A maltai kormányzó az ottani egészségügyi tanács meghallgatásával, szigorú rendelet-t adott ki, melyben a jelenlegi egészségügyi viszonyokra való tekintettel a Maltába érkező hajók bebocsátása, megvizsgálása és vesztézárolása, valamint fertőtlenítés alá eső áruk behozatala tárgyában intézkedik.

69 tengerészeti miniszter. A francia lapok írják, hogy Francia országnak 100 év alatt összesen 69 teng. minisztere volt. Ezek közül 32 nem volt tengerész.

Keresk. és Teng. hírek.

A szálló kereslete Olaszországban az olasz földmívelési miniszteriumhoz érkezett jelentések szerint a pugliai kerületben az idén igen nagy a szálló kereslet. Az idén is mint rendszeren a fehér szálló részeseül előnyben mig a vörös és fekete hajú szőlőkölből igen kevés a megrendelés. A fehér szálló métermá-

zsánként 9—10 Lirával, a vörös és fekete hejűak pedig 5—7 lírával jegyez-tetnek elő.

Kivitelünk Amerikába. A budapesti amerikai konzul kimutatása szerint a Magyarországból Amerikába exportált termékek értéke m. é. július 1-től f. é. június végéig 323,554 dollárra rugott a mi a m. é. kivitelével szemben több, mint 110,000 dollár értékű keveslet-nek felel meg. Legnagyobb forgalmunk volt a borban ebből kivitetett 90,806 dollár értékű áru. Ez év április, május és június hónapjaiban Magyarország területéről kivittek Amerikába bort és líkőroket 33,894.08 frt értékben.

Horvát-Szlavon ország és Bosznia cserfadonga gyártása és kereskedel-me 1891 92 évben. Az „Echo Forestier“ című lap Horvát Szlavon és Bosnyák ország 1891-92 évi cserfadonga gyártása és kereskedelmére vonatkozólag írja, hogy a jelzett országok a múlt üzletévben összesen 26 millió cserfa dongát gyártottak mely mennyiség az egyes nagykereskedői cégek közt a következőképp oszlik meg. Marpurgo és Parente (Bosznia) 10 millió. Schlesinger Károly (Bosznia) 600 ezer; Dentsch és Társa (Bosznia) 400 ezer; Turkovich testo (Kutjevo) 1,500.000; Gutmann S. H. (Belisce) 1,500.000 Societé de chénes 4 millió Schlesinger Károly (Horv. Slavon) 2,300.000; kern L. 1700.000 drb. Hirsch és Hirschler 1.000,000, F. Gamirsek 800,000, Guido Prister 800,000 Blasich 500,000, Harl. Gotthardt 500,000 M. Polak és fia 200,600 J. Sorger 200 ezer J. Lechert 300,000, S. Rechnitzer 10) ezer S. H. Kramer 50,000, Ruzička 250,000, más termelők 650,000.

Az 1891-92 évben kivitelre került összesen 68.387 880 drb. melyből a fumei piacra 60.803,597 drb; a trieszti piacra pedig csak 7.584,283 drb esik.

Az osztrák Lloyd vesztesége. — Triesztből írják, hogy az ottani közzgazdasági élet a legrosszabb fordulatot érte el. Nem mulik nap, hogy a trieszti piac forgalmának folytonos esökkenése ne konstataltnék. Így a Lloyd f. év első negyedi számadásamál is tetemes veszteség mutatkozik; a trieszti levelező értesítése szerint a veszteség ez ideig a múlt évihez képest meghaladja az egy milliót.

Az Adria magyar királyi tengerhajózási részvénytársaság miut értesülünk tekintettel arra, hogy Dél-Olaszországból és Szcizliából nagymennyiségű borbehozatalra számíthatni, intézkedett, hogy rendes hajójáratán kívül olasz kikötők és Fiume között a szükséghez mérten még további gőzösök is álljanak a szállító felek rendelkezésére. A forgalom megkönnyítésére a társaság arról gondoskodott, hogy az üres hordók jutányos feltételek mellett szállíttassanak Olaszországba. Bővebb felvilágosítással szolgál az üzletigazgatóság Fiumében és a vezérigynökség Hoffmann S. és V. Budapestben Ferencz Józseftér 6. sz.

Adria hajók forgalma. „Tibor“ ind. jul. 20-án Gibraltárból Alicanteba, „Zichy“ brazíliai utjában e hó 19-én ériaté Gibraltárt. „Adria“ ind. f. hó 19-én Gibraltárból Rouenba.

Tengeri posta. A cs. is kir. hadtgy miniszterium tengerészeti osztálya e hó 26-án küldi a postát az „Aurora“ hajóra Cadixba. A küldemények augusztus elsején érnek oda.

A zárai gőzhajózási társaság. Zárából írják, hogy a zárai részvényesekből alakult gőzhajózási társulat részére, mult vasárnap érkezett meg Toretta lussinpiccolai hajógyárából „Avone“ és „Rondine“ nevű két új gőzös, A két új gőzös mindegyike 65 tonna tartalommal és 25 lőerejű gépezettel bír s a próba út alatt 11 és fél mérföldet futottak be óránként. Mint két gőzös a dalmaciai partokon fog járatokat teljesíteni, melyek f. é. augusztus hóban veszik kezdetüket.

Az osztr. Lloyd „Maria Valeria“ ne-

vü új már elk-pitányny az uj g-ria“ gőz-gőzöse.

Irod.

Az A- tudomá- kintette *Acadý* megjelen- eddigieké- litva, a- része fo- siker, m- a közm- ezen új- huszadik- maz, az- czime a- ját közl- mények- összeáll- került. hanem tere val- *Haditén-* nyujtják nyomáss- let — mazza. ka, Klin- balt, Ke- Kolika, megye, poli. Kö- tatas és Kéolaj, Kossuth- fogjelent- vény, Kö- jegyző bizonyít- a minde- szellemé- beosztás- mindláj- zó (21) sokára- ni nem- költve és- z-tre fo- A legze- forinjá- naeum k- re küld- könyvek- **Mit c-** nidő ala- gyermek- mikor r- az élet, az is s- rakoztat- eszébe a- kívül m- ilyenkor- a legke- meknek vasmány- tosan m- zá telve- sító köz- Újságom- beszélés- rás, min- csomó s- nőbb m- „Az én- melegs- zetési á- **Lukác-** zett ker- arczképe- „Magyar- és pomp- a többin- „Magyar- valami- kölködi- voltak k- nek az- szerkesz- utján — s már

vü új gözöse, mint Triesztből írják, már elkészült. A személyzet Mettel kapitánnyal tegnapelőtt indult Angliába az új gözös átvételére. A „Maria Valeria“ gözös a Lloydnak egyik legnagyobb gözöse.

Irodalom és művészet

Áz Athenaeum Kézi Lexikona. A tudományok enciklopédiája különös tekintettel Magyarországra. Szerkeszti Dr. *Acsády Ignác* Budapest 1892. A most megjelent huszadik füzet, mely az eddigieknél még fényesebben van kiállítva, a szép és hasznos vállalat felelőre forog már közökben és a nagy siker, melyet a pontosan haladó munka a közönség felkarolása alakjában arat, ezen új füzetrel csak fokozodni fog. A huszadik füzet három mellékletet tartalmaz, azok egyike „Magyar disztimények“ czime alatt husz szövegű szöveg mintáján közli a színes magyar stílus disztiményeknek. Ezen képtábla kivitele és összeállításra oly kiváló szerencsésen sikerült, hogy nem csak egy Lexikonnak, hanem bármely disztiménynek is dicséretére válnék. A melléklettel, ezenkívül a *Haditengerészet* és a *Czímerek* tábláit nyújtják világos összeállítással s szép nyomással. A szöveg Kisorsolási Ügylet — Közutak közti czikkeket tartalmazza. Kiemelendők: Kivándorlás, Klapka, Klima, Klimatikus gyógyhelyek, Kobalt, Kecsi, Kőlcsey, Kőlosón, Kolera, Kolika, Kolombus, Komárom város és megye, Kolosvár, Kongó Konstantinápoli. Könyi Manó, Könyv, Könyvnyomatás és története Könyvtár, Könyvtel, Kősolaj, Kórház, Köröm, Körös, Kortav, Kossuth Lajos a Kézi Lexikon egyik foglalkoztatott czikke. Köszön, Köszvény, Középskola, Közgazdaságtan, Közjegyző stb. stb. mindmégannyi fényes bizonyítéka a vállalat haza fiás, komoly a minden hasznos tudnivalót felkaroló szellemének és irányának. Az anyag beosztása is jelesen sikerült, mert — mindlátjuk — az *első kötet* a következő (21) füzetben bevezetést nyer és nem sokára azok, kik füzetes munkát jártni nem szeretnek, az *első kötet* készen kövte és beszerezhetik. Összesen 40 füzetre fog terjedni; egy füzet ára 30 kr. A legzeleszerűbb 20 — 20 füzetre hat forintjával előfizetni mely pénz az Athenaeum könyvkiadóhivatalához Budapestre küldendő. Kapható különben minden könyvkereskedésben is.

Mit olvassanak a gyermekek a szüni-dő alatt? Akármilyen jól essék is a gyermeknek az a várvavart vakáció, a mikor reggeltől napestig a szabadban az élet, bizony gyakran unalmasabb lesz az is s szükségét érzi a hasznos a szórakoztató olvasmányok. Gyakran jut eszébe a gyermeknek, hogy a játékon kívül más neme is van a mulatásnak s ilyenkor a szép és hasznos olvasmány a legkedvesebb barátja neki. A gyermeknek ez idő szerint legkitünőbb olvasmánya „Az én Újságom“, mely pontosan minden vasárnap közzétbe hozza telve képekkel s szívet-lalakat nemesítő közleményekkel. — Van „Az én Újságom“ minden számban mese, elbeszélés, vers, ismeretterjesztő czik; leírás, mindenféle rejtvény s végül egy csomó szép kép. Pósa Lajos a legkitünőbb magyar gyermekköltő szerkeszti „Az én Újságom“-at, ajánljuk azt a legmelegebben a szülők figyelmébe. Előfizetési ára negyedévre 1 frt.

Lukács Bélának, az ujonnan kinevezett kereskedelmi miniszternek sikerült arcképe és jellemrajza vezetni be a „Magyar Génius“ 29. számát, mely fényes és pompa tekintetében méltó folytatása a többinek. Megszoktuk már, hogy a „Magyar Génius“ minden száma hoz valami meglepetést s ebben nem is szűkölködik a legújabb szám sem. Sokan voltak kíváncsiak arra, milyenek lesznek az új pénznek s a „Magyar Génius“ szerkesztői — bizonyára nagy fáradság útján — megszerezték azoknak rajzait s már be is mutatták olvasóinknak.

Ugyancsak e számban találjuk Ő Fel-ségének legújabb arcképeit és szebb-nél-szebb képeket. A szellemi rész i felette gazdag, a mennyiben legjelesebb írónkkal, mint Beniczky Bajza Lenke, Dóczy Lajos, Tolnai Lajos, Abonyi Árpád, Kada Elek, Munkácsy Kálmán, találkozzunk. Az említettek kivül a „Magyar Génius“ behatóan foglalkozik a napi rendben lezö aktuális eseményekkel, melyeket a leghivatottabb tollak ismertettek, s melyeket s melyeket a legkiválóbb művészek mutattak rajzokban. Mindezek mellett a Magyar Génius“ a legolcsóbb hetilapok egyike s a közönség, mely méltán érdeklődik az il-lusztrációk iránt, melyek az eseményeket képekben mutatják be, könnyű szer-jüthet e fényes kiállítású laphoz.

Kik még nem ismernek olvasóink kö-zül a „Magyar Génius“-t forduljanak a kiadóhivatalhoz (Budapest, Kerepesi-út 14.), mely, mint lapunkat értesíté, készséggel küld mutatványzámokat. A „Magyar Génius“ előfizetési ára egész évre 10 frt, felévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. Az ujonnan keléző előfize-tők a „Kenyér“ című emléklapot ingyen kapják.

M. kir. államvasuti ügyek.

Magyar német állatforgalom. A magyar német állatforgalomban 1892 évi február hó 1 től érvényes díjszabáshoz és az abban fog-lalt irányítási táblázatokhoz f. évi augusztus hó 1 ével az I. sz. pótlék lép életbe, mely ki-zárólag új irányítási táblázatokat tartalmaz. Ezen pótlék a részes vasutaknál megszerezhető,

Közvetlen menetjegyek életbeléptetése Zágráb m. á. v. állomás és a zagorai va-sutak állomásai közt. A m. kir. államva-sutak igazgatóságától vett értesítés szerint f. évi július hó 1 től fogva a m. kir. államvasu-tak új Zágráb m. á. v. állomásáról a csáktor-nya-zágrabi (zagorai) vasut állomására és viszont személy vonatokra érvényes közvetlen menetjegyek adatkak ki.

Áruforgalom Németország illetve Néme-talföld és Ausztria Magyarországra közt: A nevezett forgalomban az 1888 évi augusztus hó 1. től érvényes díjszabás I. zéséhez f. é. augusztus hó 1. ével az V. pótlék lép érvé-nybe.

Ezen pótlék az üzletszabályzat, az általános pótnatározmányok, a díjszabás határozományok, vala mint az áruszállítási módosítását il-letve kiegészítést tartalmazza.

Ezen pótlék által az eddig megjelent I.-IV. k. pótlékok helyettesítnek.

Az érvényben kívül helyzett pótlékoknak az V. pótléka feletv módosításai illetve kiegészítései az illető oldalakon al vannak megjelölve.

Az V. pótlék a magyar kir. államvasutak díjszabási osztályában valamint a részes va-sutaknál kapható.

Menetérti jegyek Budapest sz. p. u. állo-másról Tata-Tóvárosra: A m. kir. állam-vasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a május hó 1 től október hó végéig minden vasár-és ünnepeken Budapest sz. p. u. állomás-ról Tata-Tóvárosra kiadásra kerülő, egy napi érvényességgel bíró menetérti jegyek érvényese-sége f. é. június hó 17 től kezdve ugyanezen év október hó végéig olykor hosszabbított meg, hogy azok a jegyváltás napját követő na-pon reggeli 3 óra 57 perczkor Tata-Tóváros-ra elmondó vonattal való visszatázasára és jogosítottanak.

Menetjé leszállítás zombor és Gombos Bogyeja közt. A m. kir. államvasutakól nyert értesítés szerint f. é. július hó 15-től Zombor és Gombos-Bogyeva állomás köztüli menetdíjak a távozási forgalomban a II. vonalszakasz helyett az I. vonalszakasz szerint fognak számítani, minélfogva a személy vo-natoknál az I. osztályban 50 kr., II. osztály-ban 40 kr., és a III. osztályban 25 kr. menet-díj fog beszéden.

Szerkesztői üzenetek. M. Zs. úrnak *Igyb.* Levele szerkesztőségünkbe nem ér-kezett. Kérjük jelenlegi pontos címét közölni. Múlt héten küldtünk levelet Bu-dapestre az „Egyetértés“ szerkesztőségé-hez. Szívvelyes üdvözet.

Felelős szerkesztő és tulajdonos
Mócs Zsigmond.

Pályázati hirdetmény.

82071/91 E III szám.

A magyar királyi államvasutak ré-széről az alább felsorolt műhelyek eltom-pult és új reszelői és ráspolyainak fel-

vágására *egy évi időtartamra* ezenel nyil-vános pályázat hirdettetik, és pedig:

műhely	átlagos évi	leteendő
	kereseti összeg	bánatpénz
	o. é. forint	
éjszaki főmü hely Bpsten	10,000	500
Miskolcz	1,600	80
S. a. Ujhely	1,700	85
Szolnok	750	40
Piski	1,300	65
Pécs	200	30
Temesvár	350	20
Kaposvár	350	20
Fiume	350	20

A reszelők felvágására vonatkozó fel-tételek és ajánlati minták a pályázati határidőig naponta a hivatalos órák al-latt az igazgatóság, műhelyi (E III) sza-koztályban (Budapest, Andrássy ut 75 sz III em. 12 ajtó) és valamelyi üz-letvezetőségénél meg tekinthetők, és ugy-nott ingyen átvethetők, nemkülömben a budapesti országos iparegyesületnél, a brassói kereskedelmi és iparegyesület-nél és az összes kereskedelmi és ipar-kamarkánál is megtekinthetők.

Csak azon hazai reszelővágók és gyá-rok pályázhatnak, a kik a reszelők felvágását tényleg saját műhelyekben eszközlik.

Az ajánlatok melyek úgy az összes mint egyes különösen megneve-zendő műhelyek szükség letére is nyujt-hatok be *lepecsételve* és „Ajánlat 8)271.92 E III száma reszelők és ráspolyok fel-vágására.“ felirattal ellátva 1892 au-gusztus hó 6. án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak műhelyi (E III) szakosztályának átadandók, vagy ennek címére posta útján megküldendők.

A fentebb kitétt bánatpénz készpénz-ben vagy állami letételekre alkalmas ér-tékpapirokban legkésőbb 1892 augusz-tus hó 6. áig déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénz-táránál (Andrássy ut 75) leteendő illet-ve ennek címére posta útján megküld-endő, ennek megtörténte pedig, a le-téti jegy pénztári számának idézte mel-lett, az ajánlatban megemlítendő a le-éti jegy azonban ekhez *nem* csatolandó.

Az engedmények az ajánlati úrlapon előirt össze tételeknél tisztán és olvas-hatóan számokkal és betűkkel kúrandok.

Kellően ki nem állított ajánlatok, vagy olyanok melyek nem a kitézett határidőig érkeznek, végre azok melyekre nézve bánatpénz nem tétellet le, figyelem-be nem vétetnek.

Minden ajánlattevő ajánlatával a pá-lyázat eldöntéséig kötelezettségben mar-rad az igazgatóság fentartja magának azt a jogot, hogy az ajánlattevők közt minden megszorítás nélkül szabadon vá-laszt hason, vagy hogy a munkát több ajánlattevő közt megoszthassa.

Budapest, 1892. június hó.

Az igazgatóság.

Pályázati hirdetmény.

19321/92 sz.

Régi szerkezetű mozgósítható mér-legek és sulyok fentartási és javítá-si munkálatok elvállalása iránt.

A magyar kir. államvasutak debreceni üzletvezetősége az általa kezelt S. A. Ujhely-M. Szigeti, -P. Ladány-Szerencsi fő, és az azokból kiágazó mellék vona-lain, valamint a kezelése alatt levő ös-szes h. é. vasutak vonalain lévő vala-mennyi régi szerkezetű és rendszerű (t. i. nem Fairbanks rendszerű) mozgósítható mérlegek és hidmérlegek valamin-t az azokhoz tartozó sulyok fentartása és javítási munkálataira nézve ezenel nyilvános pályázatot hirdet. Tájékozá-sul szolgáljon, hogy jelenleg összesen 255 db tizedes és 7 darab százados moz-gósítható mérleg van használatban.

A szerződési tervezet, a pályázati fel-tételek valamint az ajánlati minta a debreceni üzletvezetőség általános osztályánál (:anyag és leltár beszerzési

csoporthoz) a hivatalos órák alatt meg-tekinthetők és díjmentesen megszerez-hetők, illetőleg posta útján is kérhető.

Mindegyik ajánlóról feltételeztek, hogy az említett pályázati feltételeket és szerződési tervezetet ismeri, és azo-kat elfogadja.

Az ajánlatok ugyanott legkésőbb folyó évi augusztus hó 10 nek déli 12 órá-jáig nyújtandók be.

Minden ajánlat 50 krajcáros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő kül-címmel nyújtandó be: „A magyar kir. államvasutak üzletvezetőség I. osztályá-nak Debrecen. Ajánlat.....számbhoz mér-legek fentartása és javítása iránt.“

A 100 frtnyi bánatpénz a m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál készpénzben vagy ál-lami letételekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. é. augusztus hó 9. án déli 12 órájáig teendő le.

Debrecen 1892. július hóban,
Az igazgatóság.

Fischer Adolf

Könyvkötészet és papirke-reskedése.

Alulírott tudatja a t. közönséggel, hogy városunkban a Via Andrássy 474. sz. göröggyeház léle épületben modern

könyvkötészetet és papir-kereskedést

nyitott.

Mindenemfi könyvkötészeti műveket a legegyszerűbb és a legdiszesebb kiállít-sásban igen jutányos árak mellett elfogad s tartosságáért kezkesedik. Papirkereske-désében, minden fajátú levél- író papir, jegyzőkönyvek és író eszközök bőválasz-tekben és igen jutányos árak mellett kap-hatók.

A t. közönség becses látogatását kéri

kl. ráló tisztelettel

Fischer Adolf

könyvkötő és papirkereskedő.

A legújabb szállítmány és a legnagyobb választék

mindenszintű

nyári kala-pokban

PLESS W. cs. és kir. udvari szállítótól

WASSERTHAL S. divatárú kereskedésében

Fiume - Adamich-tér 5-27

„THE GRESHAM“

életbiztosító társaság Londonban.

Magyarországi fiók: Ausztriai fiók:
BUDAPEST, BÉCS,
Ferencz J.-tér 5. 6, Gisellastrasse 1. sz.
a társaság házában. a társaság házában.

A társaság vagyona 1891. június 30-án frank 117.550.797.—
Evi bevétel biztosítások és kamatból 1891 ju-nius 30. . . . . 20.725.259.—

Kifizetések biztosítás és járadéki szerződésök és visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848). . . . . 249.311.449.—

A legutóbbi 12 havi üz-leti idő alatt a társa-ságnál . . . . . 61.372.000.—

értékig nyújtattak be ajánlatok, miáltal a társaság fennállása óta benyújtott ajánlatot összeértéke . . . . . 1.728.184.555.—

értékre megy. Prospektusokkal és díjtáblá-zatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, további ajánlatokkal díjmentesen szol-gálnak az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb városában az ügynök urak és a magyar és osztrák fiókok.

